

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

De Minister van Defensie
MPC 58 B
Postbus 20701
2500 ES Den Haag

Auditdienst Rijk

Kalvermarkt 32
2511 CWB Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen

Ons kenmerk

2023-0000204993

Door tussenkomst

De Secretaris-Generaal
Postbus 20701
2500 ES Den Haag

In afschrift aan

Zie verzendlijst

Bijlagen

Interim auditrapport

Datum 3 oktober 2023
Betreft Interim-auditrapport Ministerie van Defensie 2023

Hierbij bied ik u aan ons interim-auditrapport over 2023. In dit interim-auditrapport vermelden wij de belangrijkste uitkomsten van onze onderzoeken uit hoofde van de wettelijke taak tot nu toe. Onze onderzoeken bevinden zich in wisselende stadia van uitvoering, waardoor de definitieve bevindingen in het Auditrapport 2023, dat in maart 2024 verschijnt, kunnen afwijken.

Aan de hand van dit rapport kunnen nog maatregelen ter verbetering worden getroffen. Daarnaast geven wij aan wat de ontwikkelingen in 2023 zijn bij de bevindingen van vorig jaar.

Dit interim-auditrapport is besproken in het Audit Comité op 3 oktober 2023.

Wij verzoeken u bij externe publicatie de meegezonden versie zonder ondertekening te gebruiken.

ACCOUNTDIRECTEUR ALGEMENE ZAKEN EN DEFENSIE

VERZENDLIJST

Auditdienst Rijk

- De Minister van Defensie;De Staatssecretaris:
d.t.v. de Secretaris-Generaal
- Commandant der Strijdkrachten
- Inspecteur Generaal der Krijgsmacht
- Plaatsvervangend Secretaris-Generaal
- Hoofddirecteur Financiën en Control
- Directeur-Generaal Beleid
- Hoofddirecteur Personeel
- Directie Operationeel Beleid en Plannen
- Directie Materieel en Vastgoed en Duurzaamheid
- Chief Information Office
- Directie Veiligheid
- Directie Bedrijfsvoering en Evaluatie
- Commandant Zeestrijdkrachten
- Commandant Landstrijdkrachten
- Commandant Luchtstrijdkrachten
- Commandant Koninklijke Marechaussee
- Commandant Materieel en IT
- Commandant Defensie Ondersteuningscommando
- Directeur Management Informatie en Beheer (HDFC)
- Directeur Communicatie
- Directeur Juridische Zaken
- Secretaris Audit Comité

Ons kenmerk
2023-0000204993

Auditdienst Rijk
Ministerie van Financiën

Inhoud

[Samenvatting](#)

[Inleiding](#)

[Voortgang bevindingen 2022](#)

[Autorisatiebeheer](#)

[Financieel beheer](#)

[Inkoopbeheer](#)

[Materieel Beheer](#)

[Nieuwe ontwikkelingen](#)

[Ondertekening](#)

[Bijlage: Verantwoording](#)

[Bijlage: Lijst afkortingen](#)

Interim-auditrapport 2023

Ministerie van Defensie (X) en Defensiematerieelbegrotingsfonds (K)

Inhoud

[Samenvatting](#)

[Inleiding](#)

[Voortgang bevindingen 2022](#)

[Autorisatiebeheer](#)

[Financieel beheer](#)

[Inkoopbeheer](#)

[Materieel Beheer](#)

[Nieuwe ontwikkelingen](#)

[Ondertekening](#)

[Bijlage: Verantwoording](#)

[Bijlage: Lijst afkortingen](#)

Colofon

Titel: Interim-auditrapport 2023
Ministerie van Defensie (X) en
Defensiematerieelbegrotingsfonds (K)

Uitgebracht:
Datum: 3 oktober 2023
Kenmerk: 2023-0000204994

Inlichtingen: **Auditdienst Rijk**
Korte Voorhout 7
2511CW Den Haag

Inhoud

[Samenvatting](#)

[Inleiding](#)

[Voortgang bevindingen 2022](#)

[Autorisatiebeheer](#)

[Financieel beheer](#)

[Inkoopbeheer](#)

[Materieel Beheer](#)

[Nieuwe ontwikkelingen](#)

[Ondertekening](#)

[Bijlage: Verantwoording](#)

[Bijlage: Lijst afkortingen](#)

Samenvatting

Hierbij bieden wij u ons interim-auditrapport aan dat wij hebben opgesteld in het kader van onze wettelijke taak over 2023 bij het ministerie van Defensie. In dit rapport beschrijven wij de stand van zaken van de bevindingen 2022 en signaleren we nieuwe risico's en ontwikkelingen waar we uw aandacht voor vragen.

Ook 2023 is voor Defensie een dynamisch jaar. Sinds juli is het kabinet demissionair. Er vinden veel wisselingen in de ambtelijke leiding plaats. De feitelijke inrichting en uitwerking van het besturingsmodel loopt op een aantal gebieden nog. Verder lopen op het gebied van ICT omvangrijke programma's voor zowel de vervanging van generieke ICT als de systemen ondersteunend aan de primaire en bedrijfsvoeringprocessen. Daarbij is Defensie al meer dan een jaar in een verhoogde staat van alertheid, operationeel extra actief langs de oostgrens van de EU en wordt zowel door de verwervingsketen als door andere organisatieonderdelen veel inspanning geleverd op het gebied van steunverlening aan Oekraïne. De defensie industrie markt blijft overspannen, waardoor het prijsniveau verder stijgt en levertijden toenemen. Ondertussen neemt het Defensiebudget toe en daarmee deels de portefeuille aan investeringsprojecten. Het beheer kan daardoor onder druk komen te staan. Belangrijk is het bewaren van overzicht, het verkrijgen van inzicht in raakvlakken en risico's en een juiste prioritering van vervolgcacties.

Op hoofdlijnen zien wij dat Defensie in 2023 op verschillende domeinen veel inspanning pleegt op de herinrichting en doorontwikkeling van de organisatie en het investeren in (IT-)systemen die op langere termijn kan bijdragen aan een structurele verbetering van de beheersing van de bedrijfsvoering ("de blik vooruit"). Daarnaast moeten ook in de tussenliggende periode de belangrijkste risico's worden afgedekt.

Samenvatting voortgang bevindingen Financieel en IT-beheer

Inhoud

[Samenvatting](#)

[Inleiding](#)

[Voortgang bevindingen 2022](#)

[Autorisatiebeheer](#)

[Financieel beheer](#)

[Inkoopbeheer](#)

[Materieel Beheer](#)

[Nieuwe ontwikkelingen](#)

[Ondertekening](#)

[Bijlage: Verantwoording](#)

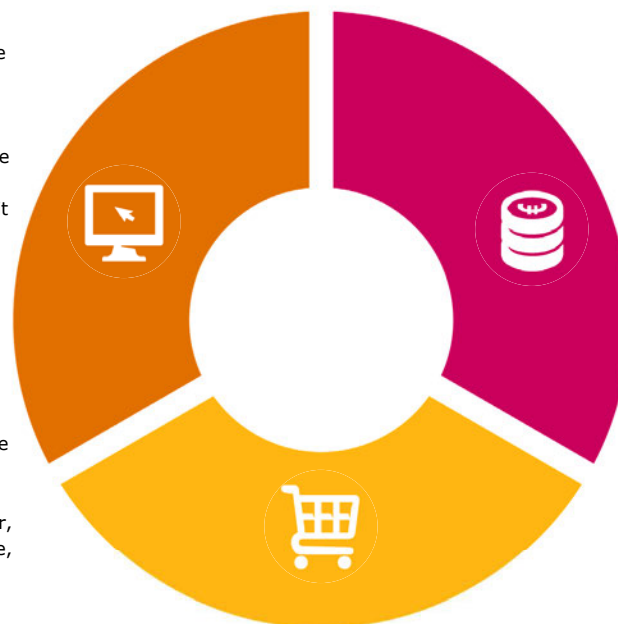
[Bijlage: Lijst afkortingen](#)

Autorisatiebeheer [↗](#)

Acties gericht op de lange termijn lopen. Geautomatiseerde maandelijkse controle op functiescheidingsconflicten over eerste halfjaar 2023 niet uitgevoerd. Medio augustus heeft een eerste gesprek plaatsgevonden over de top drie risico's. Gezien de voortgang van dit actiepunt is het ambitieus of dit is afgerond ultimo 2023.

Inkoopbeheer [↗](#)

Vooruitgang zichtbaar in de rapportage over escalatiedossiers en VT-achteraf dossiers. Koppeling tussen diverse monitors op key controls inkoopbeheer, zoals contractmonitor en spendanalyse, nog niet structureel ingeregeld. Blijvende aandacht nodig voor toereikend motiveren gebruik uitzonderingen in de aanbestedingswet- en regelgeving en het inrichten van interne controle daarop.

Financieel beheer [↗](#)

Verbetering verplichtingenbeheer heeft en vraagt voortdurende aandacht. Monitoring op lopende verplichtingen vraagt nog door-ontwikkeling en bestendiging. Naast bij de eindejaars werkzaamheden kan dit ook gedurende het jaar al plaatshebben.

Inhoud

[Samenvatting](#)

[Inleiding](#)

[Voortgang bevindingen 2022](#)

[Autorisatiebeheer](#)

[Financieel beheer](#)

[Inkoopbeheer](#)

[Materieel Beheer](#)

[Nieuwe ontwikkelingen](#)

[Ondertekening](#)

[Bijlage: Verantwoording](#)

[Bijlage: Lijst afkortingen](#)

Samenvatting voortgang bevindingen Materieel- en crypto-beheer

Beheer centrale munitievoorraden [↗](#)

Controlebezoeken opslaglocaties centrale munitievoorraden gepland tweede halfjaar 2023. Nog geen voorlopig beeld beschikbaar. Opengestelde vacatures Monitor Munitie Domein nog niet gevuld waardoor activiteiten nog beperkt zijn opgestart.

Materiële bedrijfsvoering [↗](#)

Onderzoek in het eerste half jaar bij 18 opslagvormen geeft voorlopig beeld dat tellingen en vergelijken SAP en SARS nog steeds aandachtspunt is. Centrale sturing en monitoring op de inrichting en uitvoering van het materieel beheer in brede zin als functie bij de DS is nog in opbouw. Blijvende aandacht bij de commandanten eenheden is nodig.

Beheer decentrale munitievoorraden [↗](#)

Controlebezoeken opslaglocaties decentrale munitievoorraden gepland tweede halfjaar 2023. Nog geen voorlopig beeld beschikbaar.

Crypto-beheer [↗](#)

Nog geen verbetering waarneembaar. Blijvend aandachtspunt is vergelijken van SAP en CCIRS en sluiten PDCA-cyclus CSPM.

Inhoud

[Samenvatting](#)

[Inleiding](#)

[Voortgang bevindingen 2022](#)

[Autorisatiebeheer](#)

[Financieel beheer](#)

[Inkoopbeheer](#)

[Materieel Beheer](#)

[Nieuwe ontwikkelingen](#)

[Ondertekening](#)

[Bijlage: Verantwoording](#)

[Bijlage: Lijst afkortingen](#)

Samenvatting nieuwe ontwikkelingen en aandachtspunten

Doordat de terbeschikkingstelling van de huidige oplossing voor [ondersteuning van het aanbestedingsproces](#) (Negometrix) door de leverancier al eerder wordt beëindigd dan de doorontwikkeling van de hiervoor beoogde vervanging (SAP ARIBA) gereed is, moet ter overbrugging tijdelijk een andere tool worden gebruikt (Merzell Source-to-Contract). Wij vragen aandacht voor tijdelijk te treffen extra maatregelen met betrekking tot informatiebeveiliging.

Andere aandachtspunten betreffen [inconsistenties bij de nieuw ingevoerde BI-VEST oplossing](#) voor de ondersteuning van de MKM, en de 'passendheid' van de huidige [ondersteuning van SAP](#) voor kalibraties en keuringen van goederen waarbij dat nodig is. Een [veelbelovende innovatie van CLSK](#) vinden wij de inzet van robotisering ter ondersteuning van het telproces bij de eenheden.

Verder noemen wij aandachtspunten met betrekking tot de programma's [ROGER](#) en [GrIT](#).

Als in belang toegenomen aandachtspunt voor 2023 zien wij het houden van een juiste balans tussen zo spoedig mogelijk en tegelijkertijd zorgvuldig voorzien in [steunbehoeften van Oekraïne](#) waarbij de commerciële verwerving via Defensie verloopt.

Daarnaast gaan wij in op het [Herstel- en Veerkrachtplan](#).

Inhoud

[Samenvatting](#)

[Inleiding](#)

[Voortgang bevindingen 2022](#)

[Autorisatiebeheer](#)

[Financieel beheer](#)

[Inkoopbeheer](#)

[Materieel Beheer](#)

[Nieuwe ontwikkelingen](#)

[Ondertekening](#)

[Bijlage: Verantwoording](#)

[Bijlage: Lijst afkortingen](#)

Inleiding

Als onderdeel van onze wettelijke taak onderzoeken wij of de door ons geselecteerde processen van het beheer voldoen aan de normen uit de comptabele wet- en regelgeving. Onder beheer verstaan we het begrotingsbeheer, financieel beheer, materiële bedrijfsvoering en de daartoe bijgehouden administraties. Deze eisen zijn verder uitgewerkt en samengevat in onder andere de Regeling financieel beheer van het Rijk.

Defensie gaat serieus om met bevindingen en aanbevelingen van AR en ADR, houdt hiervan bewakingsoverzichten bij en rapporteert periodiek over de voortgang van de oplossing daarvan. De coördinatie hiervan vindt door DGB plaats, die hierop buiten het eigen domein geen plausibiliteits-analyse uitvoert. Dat kan er toe leiden dat door Defensie als “opgelost” vermelde bevindingen (of onvolkomenheden) door AR of ADR nog als deels “openstaand” worden aangemerkt.

Sinds 2023 vindt de voortgangsrapportage op lopende bevindingen ook deels extern plaats als onderdeel van de periodiek te publiceren “Stand van Defensie”. Voor het vastleggen van risico’s en bevindingen en volgen van verbeteracties is de tool “Fortes Change Cloud” aangeschaft, die op dit moment wordt ingericht en gevuld. Wij onderstrepen het belang van deze initiatieven en zullen deze de komende periode met interesse volgen.

Over 2022 hebben wij het beheer bij Defensie als stabiel gekwalificeerd, ondanks de toegenomen druk op de verwervings-keten als gevolg van de stijgende Defensiebudgetten en extra verwervingstrajecten ten behoeve van de steunverlening aan Oekraïne. Ons onderzoek 2023 is in volle gang. Voor de voortgang op de bevindingen 2022 zie de [Voortgang bevindingen 2022](#) ☞ Bij [Nieuwe ontwikkelingen en aandachtspunten](#)☞ brengen wij enkele nieuwe onderwerpen onder uw aandacht.

Inhoud

[Samenvatting](#)

[Inleiding](#)

[Voortgang bevindingen 2022](#)

[Autorisatiebeheer](#)

[Financieel beheer](#)

[Inkoopbeheer](#)

[Materieel Beheer](#)

[Nieuwe ontwikkelingen](#)

[Ondertekening](#)

[Bijlage: Verantwoording](#)

[Bijlage: Lijst afkortingen](#)

Voortgang bevindingen 2022

Inleiding

Voor [Inkoopbeheer](#) is vooruitgang zichtbaar op de monitoring van escalatiedossiers en VT-achteraf dossiers, maar kan de koppeling tussen diverse monitors op key controls inkoopbeheer, zoals contractmonitor en spendanalyse, nog beter inzichtelijk worden gemaakt. Daarnaast blijft aandacht nodig voor het toereikend motiveren van het gebruik van uitzonderingen in de aanbestedingswet- en regelgeving en het inrichten van interne controle daarop. Ook [Verplichtingenbeheer](#) heeft de voortdurende aandacht, wat gezien de complexiteit van de verplichtingen bij Defensie structureel nodig blijft.

Bij [Autorisatiebeheer](#) logistiek domein en [Materieel beheer](#) is de blik vooral vooruit gericht en worden nu investeringen en inspanningen gedaan die het fundament vormen om op een later moment de bestaande bevindingen te kunnen oplossen. Het betreft hier bijvoorbeeld het herontwerp en -inrichting van het autorisatie-concept voor S/4 HANA met daarbij de aanschaf en inrichting van een monitoringtool om het toekomstig beheer te kunnen borgen. Voor P-beheer wordt de oplossing van veel bestaande bevindingen meegenomen bij de vervanging van de huidige verouderde P-systemen. Het programma daarvoor bevindt zich echter nog in de initiatiefase. Bij de overdracht van bevoegdheden en taken voor het munitiebeheer en materieel beheer van DGB naar de DS is op dit moment het inrichten en vullen van de nieuwe DS-organisatieonderdelen in volle gang. Zoals Defensie in de appreciatie en de bestuurlijke reactie op eerdere auditrapporten aangeeft, is dit een zaak van lange adem. Dat laat onverlet dat het in de tussentijd verstandig is tijdelijke praktische maatregelen te treffen op de risico's die daarbij worden gelopen.

Tabel voortgang bevindingen 2022 Financieel en IT-beheer

Bevinding	Verantwoordelijke organisatieonderdeel	2020	2021	2022	Ontwikkeling 2023
Autorisatiebeheer ↗: Logistiek domein: Zicht op echte functiescheidingsconflicten vertroebeld door 'false positives', risicogerichte aanpak nodig	DGB, DS	■	■	■	Geautomatiseerde maandelijkse controle op functiescheidingsconflicten eerste halfjaar 2023 niet uitgevoerd door storing benodigde data. Medio augustus heeft een gesprek plaatsgevonden over de top drie risico's. Gezien de voortgang is het ambitieus of dit is afgerond ultimo 2023.
Financieel beheer ↗: Begrotingsbeheer DMF beter in de grip, verplichtingenbeheer vraagt nog aandacht	DGB, HDFC	●	●	●	Verbetering verplichtingenbeheer heeft de voortdurende aandacht. Monitoring op lopende verplichtingen vraagt nog doorontwikkeling en bestendinging.
Inkoopbeheer ↗: Eigenaarschap monitoring naleving aanbestedingswet- en regelgeving nog onduidelijk, PDCA-cyclus nog niet sluitend	DGB	●	●	●	Rapportages escalatie- en VT-achteraf dossiers verbeterd, blijvende aandacht nodig voor toereikend motiveren gebruik uitzonderingsclausules aanbestedingswet- en regelgeving. Sluitende monitoring en gerichte periodieke IC hierop nog niet ingericht.

● Licht ■ Gemiddeld ▲ Ernstig ✓ Opgelost

Inhoud

[Samenvatting](#)

[Inleiding](#)

[Voortgang bevindingen 2022](#)

[Autorisatiebeheer](#)

[Financieel beheer](#)

[Inkoopbeheer](#)

[Materieel Beheer](#)

[Nieuwe ontwikkelingen](#)

[Ondertekening](#)

[Bijlage: Verantwoording](#)

[Bijlage: Lijst afkortingen](#)

Tabel voortgang bevindingen 2022 Materieel- en cryptobeheer

Bevinding	Verantwoordelijke organisatieonderdeel	2020	2021	2022	Ontwikkeling 2023
Beheer centrale munitievoorraden ↗: positieve ontwikkeling, proces aanmelding goederenontvangst niet op orde	DGB, DS	■	■	●	Controlebezoeken gepland tweede halfjaar 2023, voorlopig beeld nog niet beschikbaar.
Beheer decentrale munitievoorraden ↗: vanaf 2020 ingezette trend blijft voorzichtig positief	DGB, DS	■	■	■	Controlebezoeken gepland tweede halfjaar 2023, voorlopig beeld nog niet beschikbaar.
Materiële bedrijfsvoering ↗: verbeteren uitvoering tellingen en afdoen telverschillen vraagt meer aandacht	DGB, DS	●	■	■	Uitvoeren tellingen en de vergelijking SARS met SAP nog steeds een aandachtspunt. PDCA-cyclus MKM nog niet sluitend.
Cryptobeheer ↗: Beheer CCI's en CSPM nog onvoldoende	DGB, DS	■	■	■	Algemeen nog geen verbetering waarneembaar. Vergelijking SAP en CCIRS is blijvend aandachtspunt. PDCA-cyclus CSPM nog niet sluitend

● Licht ■ Gemiddeld ▲ Ernstig ✓ Opgelost

Inhoud

[Samenvatting](#)

[Inleiding](#)

[Voortgang bevindingen 2022](#)

[Autorisatiebeheer](#)

[Financieel beheer](#)

[Inkoopbeheer](#)

[Materieel Beheer](#)

[Nieuwe ontwikkelingen](#)

[Ondertekening](#)

[Bijlage: Verantwoording](#)

[Bijlage: Lijst afkortingen](#)

Inhoud

[Samenvatting](#)

[Inleiding](#)

[Voortgang bevindingen 2022](#)

[Autorisatiebeheer](#)

[Financieel beheer](#)

[Inkoopbeheer](#)

[Materieel Beheer](#)

[Nieuwe ontwikkelingen](#)

[Ondertekening](#)

[Bijlage: Verantwoording](#)

[Bijlage: Lijst afkortingen](#)

Autorisatiebeheer

Acties gericht op de lange termijn lopen, informatie functiescheidingsconflicten verstoord

Al enige jaren hebben wij bevindingen met betrekking tot risico's voortvloeiend uit gesignaleerde functiescheidingsconflicten in SAP die met name de logistieke procesondersteuning raken.

Defensie heeft inmiddels besluiten genomen ter herinrichting van het autorisatieconcept in S/4 HANA onder gelijktijdige aankoop en inrichting van een monitoringtool om dat concept en de aan gebruikers uitgegeven rechten ook in de toekomst op orde te houden.

 Wij onderschrijven het belang van deze besluiten en volgen het ontwerp en de implementatie daarvan.

Tegelijkertijd is het van belang de belangrijkste op dit moment gelopen risico's in kaart te brengen en hierop praktische tijdelijke maatregelen te nemen. Hierin zien wij nog geen concrete voortgang.

In het eerste halfjaar 2023 was (door technische wijzigingen) geen monitoringinformatie beschikbaar met betrekking tot bestaande functiescheidingsconflicten (DART-rapportages) en de daarmee uitgevoerde transacties in SAP. Vanaf augustus is de DART-rapportage weer operationeel.

 Wij adviseren zo spoedig mogelijk het zicht op de belangrijkste lopende risico's vanuit functiescheidingsconflicten te herstellen en vast te stellen dat de commandanten, van de organisatieonderdelen waar dit speelt, passende vervangende maatregelen hebben getroffen.

Gebruikersbeheer P-systemen: hou de aandacht vast

Defensie heeft momenteel verschillende maatregelen onderhanden om de aantoonbaarheid van gebruikersbeheer, voor eindgebruikers en beheerders, in verschillende personele systemen te verbeteren. Een onderzoek van CDS/DAOG en DPOD naar huidige autorisaties in twee belangrijke P-systemen is gestart, een plan van aanpak hebben we nog niet ontvangen.

Het is niet eenvoudig de veelheid aan functies en autorisaties aan te passen. De bevindingen rondom gebruikersbeheer zijn voor een belangrijk deel niet op te lossen in de huidige verouderde P-systemen waarin de wijzigingen zijn gelimiteerd. De vervanging van deze systemen zal meerdere jaren in beslag nemen. Het hiervoor gestarte programma bevindt zich in de initiatiefase.

Defensie mitigeert het risico op functievermenging, en daarmee het risico op ongewenste mutaties, deels door een periodieke controle uit te voeren op onverenigbare rechten per medewerker over vier verschillende P-systemen heen. Dit vraagt echter schaarse capaciteit.

 Wij adviseren om de mitigerende maatregelen niet te laten verslappen.

Inhoud

[Samenvatting](#)

[Inleiding](#)

[Voortgang bevindingen 2022](#)

[Autorisatiebeheer](#)

[Financieel beheer](#)

[Inkoopbeheer](#)

[Materieel Beheer](#)

[Nieuwe ontwikkelingen](#)

[Ondertekening](#)

[Bijlage: Verantwoording](#)

[Bijlage: Lijst afkortingen](#)

Autorisatiebeheer (vervolg)

Wijzigingenbeheer P-systemen: rol systeemeigenaar beter borgen

Defensie heeft gedurende 2023 stappen gezet om bevindingen over de aantoonbaarheid van het wijzigingenbeheer op te lossen. Zo heeft DPOD een herziene concept procesbeschrijving voor het wijzigingenbeheer opgesteld, het is aan de DAOG om deze vast te stellen.

In de (deels concept) procesbeschrijvingen, ook van JIVC, is aangegeven dat een deel van de wijzigingen zonder goedkeuring op de testresultaten van de systeemeigenaar naar productie gebracht kan worden. Dit betreft veelal wijzigingen aan de applicatie die het P-proces inhoudelijk niet raken of lage impact hebben. Het risico is dat er ongeautoriseerde wijzigingen doorgevoerd kunnen worden in de P-systemen.

 Wij geven in overweging om in de lopende aanpassing van het proces te voorzien dat de systeemeigenaar goedkeuring moet geven op in ieder geval de testresultaten als dit (tabel)wijzigingen of aanpassingen in rekenregels betreft die de berekeningswijze en hoogte van de personele uitgaven beïnvloeden.

JIVC heeft aangegeven in de loop van 2024 een nieuw proces voor de periodieke controle op ongeautoriseerde wijzigingen in te richten.

 Wij onderschrijven het belang hiervan en geven in overweging om hierop met terugwerkende kracht een gerichte controle over 2023 uit te voeren.

Inhoud

[Samenvatting](#)

[Inleiding](#)

[Voortgang bevindingen 2022](#)

[Autorisatiebeheer](#)

[Financieel beheer](#)

[Inkoopbeheer](#)

[Materieel Beheer](#)

[Nieuwe ontwikkelingen](#)

[Ondertekening](#)

[Bijlage: Verantwoording](#)

[Bijlage: Lijst afkortingen](#)

Financieel beheer

Blijvende aandacht voor verplichtingenbeheer nodig

Het verbeteren van het verplichtingenbeheer heeft de voortdurende aandacht van Defensie. Gezien de omvang, de complexiteit en het vaak meerjarig karakter van verplichtingen bij Defensie blijft aandacht hiervoor structureel nodig. Het zwaartepunt van huidige interne controles ligt op de eindejaarstand. De monitoring op lopende verplichtingen vraagt nog doorontwikkeling en bestendinging.

Wij adviseren deze monitoringactiviteiten te dynamiseren en structureel in te bedden in de periodieke werkzaamheden.

Inhoud

[Samenvatting](#)

[Inleiding](#)

[Voortgang bevindingen 2022](#)

[Autorisatiebeheer](#)

[Financieel beheer](#)

[Inkoopbeheer](#)

[Materieel Beheer](#)

[Nieuwe ontwikkelingen](#)

[Ondertekening](#)

[Bijlage: Verantwoording](#)

[Bijlage: Lijst afkortingen](#)

Inkoopbeheer

Uitzonderingsrapportages zijn verbeterd

De kwaliteit en tijdigheid van monitoringrapportages "escalatieprocedure" en dossier "VT-Achteraf" laten verbetering zien. Ook geeft het overzicht escalatiedossiers eerste halfjaar 2023 blijk van een verbeterd zicht op de voortgang van lopende raam- en afroepovereenkomsten, al kan de relatie tussen beide nog beter inzichtelijk worden gemaakt. Wegens de in de [samenvatting genoemde omstandigheden](#) is er over het eerste halfjaar weliswaar een stijging van het aantal escalatie- en VT-A-dossiers, maar deze zijn wel in zicht bij het Defensie management.

Reden afwijking eerstelijnsadvies blijkt niet altijd uit het inkoopdossier

De in de AO opgenomen interne controle op de juiste naleving van de aanbestedingswet- en regelgeving en de documentatie/ motivering daarvan is deels preventief ingebed in het inkoopproces middels daarop passende inkoopformulieren en de rol van de eerstelijns deskundige. Voor de feitelijke opdrachtverlening vindt Voorafgaand Toezicht plaats, ook op het aspect rechtmatigheid. Toch komen wij in onze voorlopige controleresultaten eerste halfjaar 2023 nog dossiers tegen waarbij uit het advies van de eerstelijns deskundige kan worden opgemaakt dat het inkoopdossier nog niet op orde is, er niet wordt gekozen voor escalatie en het dossier desondanks wordt vrijgegeven voor opdrachtverlening.

 Wij adviseren in dergelijke gevallen door de inkoopmanager de reden van afwijking van het advies van de eerstelijns deskundige te laten toelichten in het inkoopdossier.

Periodieke monitoring nog niet ingericht

Periodieke monitoring van naleving van aanbestedingswet- en regelgeving is in ontwikkeling. In ons beeld kan door het gebruik maken van informatie uit inkoopformulieren en door het labelen van in SAP opgenomen inkoopdocumenten een meer data-driven IB/IC worden ingericht, zowel ter ontlasting van het VT als ter facilitering van periodieke analyses en gerichte IB/IC-maatregelen achteraf.

 Wij adviseren om te investeren in het zicht krijgen van gebruik van uitzonderingen en gerichte interne controle daarop.

Inhoud

[Samenvatting](#)

[Inleiding](#)

[Voortgang bevindingen 2022](#)

[Autorisatiebeheer](#)

[Financieel beheer](#)

[Inkoopbeheer](#)

[Materieel Beheer](#)

[Nieuwe ontwikkelingen](#)

[Ondertekening](#)

[Bijlage: Verantwoording](#)

[Bijlage: Lijst afkortingen](#)

Materieel Beheer

Focus verbetermaatregelen materieel beheer Defensie op de lange termijn, ook op korte termijn concrete actie gewenst

Evenals voorgaand jaar zijn de locatiebezoeken op de locaties van het munitiebedrijf gepland voor het tweede halfjaar 2023, zodat er voldoende tijd voor de locatie is om verbeteringen door te voeren.

De bevindingen met betrekking tot het materieel beheer bestaan al meerdere jaren en raken meerdere domeinen en onderwerpen. Wegens de implementatie en nadere uitwerking van het besturingsmodel van Defensie (BBD) verschuiven hier taken en verantwoordelijkheden en worden rollen, verantwoordelijkheden en samenwerkingsverbanden/overlegstructuren opnieuw vormgegeven. Deze transitie vraagt inrichtingstijd en inwerktijd. Terwijl vorige jaren in nieuwe tooling is geïnvesteerd (migratie WMS naar SAP M&F en digitalisering MKM) ligt de nadruk in 2023 zowel op deze transitie als de organisatie-inrichting en –vulling bij DS. Opengestelde vacatures Monitor Munitie Domein zijn echter nog niet gevuld waardoor activiteiten nog beperkt zijn opgestart. De bevindingen zijn hiermee nog niet opgelost.

Wij geven daarom in overweging om, naast de lopende investeringen in randvoorwaarden die moeten gaan renderen op langere termijn, op korte termijn ook tijdelijke extra inspanning te leveren op de juiste uitvoering van het materieel beheer bij de eenheden. De rolneming door de DAOG in bijvoorbeeld de Klankbordgroep Materieelbeheer moet daarbij nog worden versterkt.

Analyse uitkomsten MKM en CSPM inregelen

Defensie maakt voor de monitoring van het materieel beheer gebruik van op self-assessment gebaseerde tooling, zoals de Monitor Kwaliteit Materieelbeheer (MKM) en Crypto Sleutels Publicaties Monitor (CSPM). Deze instrumenten hebben de potentie om resultaten te analyseren. De MKM is inmiddels gedigitaliseerd (BI-VEST), de CSPM wordt nog ondersteund met de legacy-tool BizzScore. Belangrijker dan de techniek is echter dat de tooling juist en volledig door de eenheden worden gevuld voor het zelfinzicht en de verbetercyclus bij Defensie. De analyse van de antwoorden en structurele knelpunten identificeren is daarbij een onlosmakelijk onderdeel. De analyse materieelbeheer in brede zin is nog niet structureel ingeregeld.

Wij adviseren te investeren in de analysefunctie naar 2 of 3 niveaus in de organisatie: Niveau DO-1 kan zich richten op het tijdig en juist invullen van de MKM-checklijsten en bij opvallende zaken navraag doen bij de aanleverende eenheid. Niveau DO kan een "top-5" rode draden analyse doen en bij meerjarig openstaande knelpunten navraag doen naar de oorzaak/reden daarvan. DAOG kan zich dan richten op een Defensiebrede "top-5" en (de voortgang van) verbeteracties daarop.

Inhoud

[Samenvatting](#)

[Inleiding](#)

[Voortgang bevindingen 2022](#)

[Autorisatiebeheer](#)

[Financieel beheer](#)

[Inkoopbeheer](#)

[Materieel Beheer](#)

[Nieuwe ontwikkelingen](#)

[Ondertekening](#)

[Bijlage: Verantwoording](#)

[Bijlage: Lijst afkortingen](#)

Materieel Beheer (vervolg)

Voortgang en kwaliteit verbetermaatregelen na onderzoek materiële bedrijfsvoering op niveau eenheden

Van ieder onderzoek materiële bedrijfsvoering wordt door ons een rapport uitgegeven met in voorkomend geval het advies om de voortgang verbetermaatregelen te bewaken. De defensieonderdelen moeten met ingang van 2023 zelf zorgen voor de kwaliteit van verbeterplannen (waar de ADR dit voorheen deed).

De ADR wil vanuit haar rol steeds meer de focus leggen op systeemgericht onderzoek. Systeemgericht onderzoek gaat uit van zelfinzicht door Defensie via data-analyses, rapportages en rollen voor toezicht en controle.

Wij volgen met belangstelling de voortgang van de inrichting daarvan.

Inhoud

[Samenvatting](#)

[Inleiding](#)

[Voortgang bevindingen 2022](#)

[Autorisatiebeheer](#)

[Financieel beheer](#)

[Inkoopbeheer](#)

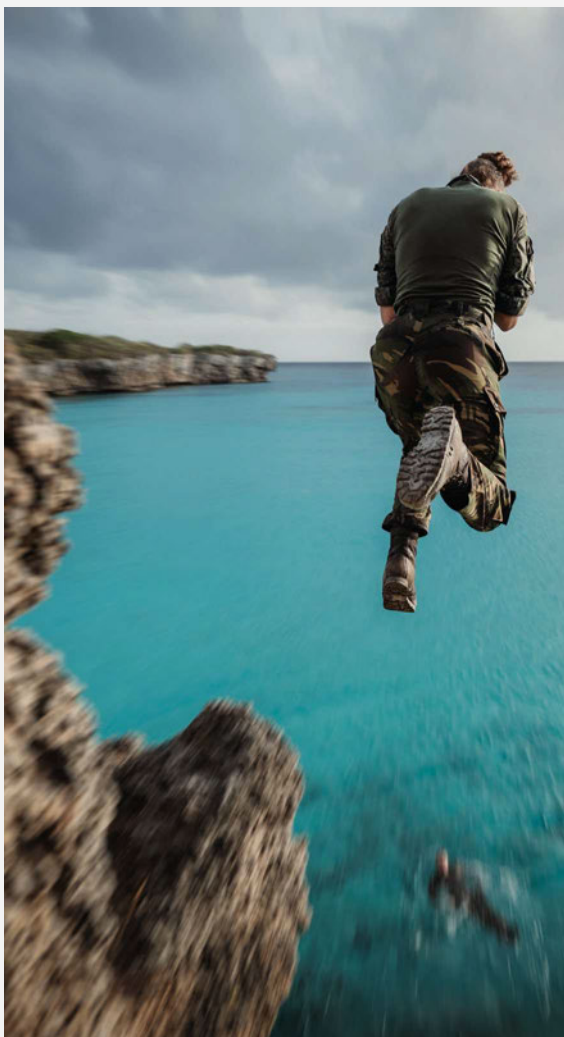
[Materieel Beheer](#)

[Nieuwe ontwikkelingen](#)

[Ondertekening](#)

[Bijlage: Verantwoording](#)

[Bijlage: Lijst afkortingen](#)

Nieuwe ontwikkelingen en aandachtspunten

Herinrichting innovatieve, data-driven IB/IC functie vraagt om besluitvorming

Op overkoepelend niveau ondersteunen wij het initiatief van Defensie voor het herinrichten van een innovatieve, in belangrijke mate data-driven AO/IB-IC functie. Deze ontwikkeling bevindt zich echter nog in een pré-besluitvormingsfase.

Wij adviseren hier voortgang op te maken.

Op het gebied van materieel beheer hebben wij in ons auditrapport 2022 het belang aangegeven van het investeren in een data-platform voor logistieke data, om op dit domein een meer data-driven IB/IC mogelijk te maken.

Dit vraagt een verdere uniformering en standaardisering van informatie over assortimenten en voorraden.

Wij adviseren om te investeren in coördinatie op dit gebied, mede ter ondersteuning van de decentrale organisatieonderdelen van Defensie.

In aanvulling op het uitvoeren van analyses op de goederenverbanden en bijzondere voorraadbewegingen (zie uitwerking in paragraaf 3.7.3 Auditrapport 2022) kan een dergelijk expertiseteam (eventueel themagewijs) actief de (decentrale) assortimentsbeheerders en voorraadbeheerders adviseren en ondersteunen in het op orde brengen en houden van het beheer. Een thema kan zijn het verdiepen van het inzicht en de kennis om goed te kunnen omgaan met de logistieke functionaliteit in SAP, het periodiek uitvoeren van tellingen en analyseren en afhandelen van daarbij geconstateerde verschillen, of het omgaan met periodieke kalibratie en keuren van bepaalde goederen waarvoor dat nodig is.

Inhoud

[Samenvatting](#)

[Inleiding](#)

[Voortgang bevindingen 2022](#)

[Autorisatiebeheer](#)

[Financieel beheer](#)

[Inkoopbeheer](#)

[Materieel Beheer](#)

[Nieuwe ontwikkelingen](#)

[Ondertekening](#)

[Bijlage: Verantwoording](#)

[Bijlage: Lijst afkortingen](#)

Nieuwe ontwikkelingen en aandachtspunten (vervolg)

Materieel beheer/IT-beheer: BI-VEST MKM gegevens nog niet betrouwbaar, doorontwikkeling is nodig

Bij onze raadplegingen in BI-VEST hebben wij geconstateerd dat de gegevens niet altijd consistent zijn. Zo geeft de analyse van checklists en vragen BI-VEST MKM niet altijd een juist inzicht (vreemde tellingen). Wij hebben geconstateerd dat niet voor alle aanwezige opslagvormen en materieel-categorieën ieder jaar een checklist ingevuld (gepland) wordt. Hierdoor is het onzeker of een volledig beeld van alle opslagvormen en materieel-categorieën binnen de Defensieonderdelen aanwezig is.

De verbetermethodiek in BI-VEST MKM wordt niet afgedwongen en daardoor niet altijd gebruikt. Het risico hiervan is dat er geen uniform beeld is van bevindingen en status van verbetermaatregelen.

Wij adviseren om:

- *alsnog vast te stellen of het programma voldoet aan de gestelde eisen met betrekking tot betrouwbaarheid van de informatie;*
- *maatregelen te nemen voor de planning 2024 om een juist en volledig inzicht te krijgen in de aanwezige opslagvormen en materieel-categorieën;*
- *duidelijkheid te geven hoe invulling te geven aan de verbetercyclus middels verbeterplannen.*

Materieel beheer/IT-beheer: SAP ondersteuning voor kalibreren en keuren van goederen vaak niet gebruikt

Bij onze materieel-onderzoeken bij eenheden met voorraadbeheer

besteden wij ook aandacht aan de voor sommige goederen periodiek benodigde kalibraties, herkeuringen en testen (en eventuele opgetreden achterstanden daarin). Het valt ons op dat de status van bedoelde goederen alsmede de planningen voor periodieke kalibraties e.d. veelal in Excel overzichten worden bijgehouden. Wij zien daarin een signaal dat de huidige functionaliteit in SAP daarvoor niet passend of te complex is.

Wij geven u in overweging een analyse te doen naar de oorzaak van het gebruik van Excel overzichten.

Materieel beheer/IT-beheer: CLSK robotiseert ondersteuning telproces

Naast de al langer lopende ontwikkeling op het gebied van de "Wapenkamer van de toekomst" signaleren wij dit jaar als positieve ontwikkeling materieel beheer het middels robotiseren ondersteunen van de telprocessen bij CLSK. Na geautomatiseerde analyse van vastleggingen van uitgevoerde tellingen in SAP (of het uitblijven daarvan), stuurt de robot zo nodig signalen en teladviezen aan de betreffende verantwoordelijke of actiehouders.

Wij vinden dit CLSK-initiatief een veelbelovend voorbeeld van een innovatie die kan helpen de aandacht voor het tijdig uitvoeren van tellingen bij de eenheden vast te houden.

Nieuwe ontwikkelingen en aandachtspunten (vervolg)

Inhoud

[Samenvatting](#)

[Inleiding](#)

[Voortgang bevindingen 2022](#)

[Autorisatiebeheer](#)

[Financieel beheer](#)

[Inkoopbeheer](#)

[Materieel Beheer](#)

[Nieuwe ontwikkelingen](#)

[Ondertekening](#)

[Bijlage: Verantwoording](#)

[Bijlage: Lijst afkortingen](#)

IT beheer: Programma ROGER ondervindt scope uitbreiding autorisatiebeheer, veel deelprojecten in uitvoerende fase

Het programma ROGER is wat betreft scope uitgebreid met de implementatie van het nieuwe autorisatieconcept voor S/4HANA. In het procesdomein Finance zijn verschillende FIORI-apps in productie genomen. Wij zullen hier voor wat betreft werking toekenning autorisaties nader onderzoek naar verrichten. In het procesdomein IVA is SAP ARIBA in gebruik genomen. Wij zullen een nader beheeronderzoek naar SAP ARIBA verrichten.

Voor de deelprojecten KPU en EWM geldt dat deze in voorbereiding zijn voor daadwerkelijke migraties die gepland staan voor 2024. Concept datamigratieplannen voor deze projecten zijn opgesteld. Defensie zal aan de slag gaan met het benoemen van dataverantwoordelijken en het nader uitwerken voor acceptatiecriteria voor een juiste en volledige datamigratie voor EWM.

Programma ROGER geeft prioriteit aan deelprojecten waarin het draait om S/4 HANA tijdig en bij voortduring operationeel te hebben, ten opzichte van standaardisatie en optimalisatie. Wel is zichtbaar dat de plannen van de deelprojecten naar achteren zijn verschoven, dit mede vanwege vertraging van de algemene jaarlijkse update van SAP gedurende dit jaar. Hiervan zijn namelijk alle procesdomeinen (Lines of Business) afhankelijk. Naar toelichting van het programma ROGER is de vertraging ingepast in de plannen en is de einddatum van het programma nog steeds haalbaar.

IT beheer/Inkoopbeheer: Tijdelijke vervanging Negometrix vraagt aandacht voor informatiebeveiliging

Defensie heeft besloten Negometrix in 2024 te vervangen door de sourcing functionaliteit van SAP ARIBA. Omdat de benodigde functionaliteiten in SAP ARIBA niet tijdig gereed zijn, worden vanaf 1 oktober 2023 de nieuwe aanbestedingen in de tijdelijke tool Merzell Source-to-Contract vastgelegd. Vanaf 1 oktober 2023 worden in Negometrix enkel de lopende aanbestedingen afgewikkeld. In 2024 worden zowel Negometrix, Merzell Source-to-Contract als SAP ARIBA naast elkaar gebruikt.

Defensie loopt mogelijk beveiligingsrisico's met het gebruik van Merzell Source-to-Contract voor aanbestedingen. Dit omdat de applicatie momenteel in beheer is van COMMIT/INKOOP/AOID, en niet van JIVC.

 Wij adviseren samen met de Beveiligingsautoriteit de mogelijke security issues in beeld te brengen ten aanzien van Merzell Source-to-Contract en daarbij voor passende beheersmaatregelen te zorgen.

Inhoud

[Samenvatting](#)

[Inleiding](#)

[Voortgang bevindingen 2022](#)

[Autorisatiebeheer](#)

[Financieel beheer](#)

[Inkoopbeheer](#)

[Materieel Beheer](#)

[Nieuwe ontwikkelingen](#)

[Ondertekening](#)

[Bijlage: Verantwoording](#)

[Bijlage: Lijst afkortingen](#)

Nieuwe ontwikkelingen en aandachtspunten (vervolg)

IT beheer: Effecten Programma GrIT steeds zichtbaarder

De contouren en gevolgen van het Programma Grensverleggende IT (GrIT) worden zichtbaar binnen het huidige IT-domein van Defensie. Als gevolg van het programma GrIT vinden continue veranderingen plaats die leiden tot implementatie van nieuwe IT-componenten en/of IT-processen binnen het huidige (dus bestaande) IT-domein. De daardoor ontstane 'parallele IT-infrastructuren' binnen het huidige IT-domein vereisen (tot de definitieve migratie naar de nieuwe datacenters van Defensie) een goede communicatie en afstemming over het bewegende speelveld van de IT-onderzoeksobjecten.

De veranderingen door GrIT zullen, tot aan de definitieve oplevering van het nieuwe IT-domein, komende jaren intensiever worden. Uit oogpunt van controleerbaarheid is het voor ons wenselijk om voor de controle van de jaarrekeningen specifiek inzicht te verkrijgen in de stand van zaken. Daarvoor zullen we het overleg met het GrIT-programma en GIS de implementatie van nieuwe IT-componenten en/of IT-processen intensiveren, zodat de ADR tijdig wordt geïnformeerd over wijzigingen in de infrastructuur die relevant zijn voor de jaarrekeningcontrole. Daarbij maken we, voor zover beschikbaar, onder andere gebruik van de door GrIT en GIS opgestelde raakvlak-analyses en releasekalenders.

Inkoopbeheer: Verwervingen voor Oekraïne gevoelig proces

De korte termijn behoefte van Oekraïne aan militaire middelen en andere goederen blijft groot. Nederland probeert hieraan onder meer tegemoet te komen door commerciële verwerving van deze middelen via Defensie.

Gezien het incidentele en veelal spoedeisende karakter kan hierbij sprake zijn van hogere prijzen, betreft het assortiment waarmee Defensie minder bekend is, zijn Oekraïense kwaliteitseisen afwijkend of wordt gebruik gemaakt van minder bekende inkoopkanalen of internationale samenwerkingsverbanden. Defensie is zich hiervan bewust en heeft hierbij onder meer aandacht voor juridische aanprakelijkheidsaspecten.

 Wij benadrukken het belang om, ook voor deze afwijkende verwervingstrajecten, de juiste balans te behouden tussen zo spoedig mogelijk en tegelijkertijd zorgvuldig voorzien in de steunbehoefte van Oekraïne waarbij de commerciële verwerving via Defensie verloopt. Leg de overwegingen hierbij navolgbaar vast in het betreffende verwervingsdossier.

Inhoud

[Samenvatting](#)

[Inleiding](#)

[Voortgang bevindingen 2022](#)

[Autorisatiebeheer](#)

[Financieel beheer](#)

[Inkoopbeheer](#)

[Materieel Beheer](#)

[Nieuwe ontwikkelingen](#)

[Ondertekening](#)

[Bijlage: Verantwoording](#)

[Bijlage: Lijst afkortingen](#)

Nieuwe ontwikkelingen en aandachtspunten (vervolg)

Herstel- en Veerkrachtplan

Op 4 oktober 2022 hebben de ministers van Financiën van de lidstaten van de Europese Unie het door Nederland ingediende Herstel- en Veerkrachtplan (HVP) goedgekeurd. Een voorwaarde hiervoor is dat Nederland de in het HVP opgenomen doelstellingen en mijlpalen realiseert. De Europese Commissie heeft strenge eisen gesteld over de precieze wijze van verantwoording en de controle die daarop uitgevoerd moet worden w.o. inzake het voorkomen van fraude- en corruptie en het tegengaan van dubbele financiering en belangenverstremgeling. In het kader hiervan moeten onder andere de eindbegunstigden van alle investeringen in kaart gebracht worden.

Defensie heeft vier "maatregelen" aangemeld voor het HVP, dit betreft vier mijlpaalproducten uit het bredere programma GrIT. Voor de realisatie van dit programma is een samenwerkingsovereenkomst gesloten met een consortium. De aan de overeenkomst ten grondslag liggende informatie is commercieel vertrouwelijk. Hierdoor is de informatie die nodig is voor controle op fraude, corruptie, dubbele financiering en belangenverstremgeling tot het niveau van eindbegunstigde niet beschikbaar.

Door Defensie is begin 2023 in kaart gebracht welke informatie op maatregelniveau beschikbaar moet zijn op moment van de betaalverzoeken om aan te kunnen tonen dat de doelstelling van de betreffende mijlpalen bereikt is en hoe de controles van de eerste en tweede lijn controle daarop worden ingericht. Een specifiek aspect

hierbij is dat de doelstellingen en mijlpalen geen verband mogen houden met militair optreden. Defensie is nog zoekende hoe dit kan worden aangetoond.

Naar verwachting zal de mijlpaal van Defensie die volgens planning het eerst gerealiseerd wordt, onderdeel uit maken van het tweede betaalverzoek dat medio 2024 bij de Europese Commissie wordt ingediend.

Het is van belang dat de controles van de eerste en tweede lijn dan juist en navolgbaar zijn uitgevoerd.

Inhoud

[Samenvatting](#)

[Inleiding](#)

[Voortgang bevindingen 2022](#)

[Autorisatiebeheer](#)

[Financieel beheer](#)

[Inkoopbeheer](#)

[Materieel Beheer](#)

[Nieuwe ontwikkelingen](#)

[Ondertekening](#)

[Bijlage: Verantwoording](#)

[Bijlage: Lijst afkortingen](#)

Ondertekening

Plaats: Den Haag

Inhoud

[Samenvatting](#)

[Inleiding](#)

[Voortgang bevindingen 2022](#)

[Autorisatiebeheer](#)

[Financieel beheer](#)

[Inkoopbeheer](#)

[Materieel Beheer](#)

[Nieuwe ontwikkelingen](#)

[Ondertekening](#)

[Bijlage: Verantwoording](#)

[Bijlage: Lijst afkortingen](#)

Bijlage: Verantwoording interim auditrapport

In dit rapport doen wij tussentijds verslag van de belangrijkste uitkomsten van de werkzaamheden van onze wettelijke taak over de eerste maanden van 2023 voor de begrotingshoofdstukken Ministerie van Defensie (X) en Defensiematerieelbegrotingsfonds (K). Wij verrichten deze werkzaamheden als interne auditdienst van het Rijk conform artikel 6 Besluit ADR. Daarbij wordt aangetekend dat onze onderzoeken zich in wisselende stadia van uitvoering bevinden. Onze interim-bevindingen geven geen volledig tussentijds beeld van de stand van zaken, maar zijn afhankelijk van de bij elk departement passende mix van procesgerichte en cijfermatige controles voor zover deze op dit moment zijn uitgevoerd en geëvalueerd. Onze definitieve bevindingen, die in maart 2024 worden gerapporteerd in het auditrapport 2023, kunnen daarom afwijken van onze tussentijdse uitkomsten.

In dit interim-auditrapport willen wij met name bevindingen en risico's signaleren die de aandacht behoeven zodat in 2023 nog maatregelen ter verbetering kunnen worden getroffen. Wij focussen ons daarbij op de bevindingen in het beheer. In dit interim-auditrapport melden we ook eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing die wij tot dusverre op basis van onze controlewerkzaamheden hebben geïdentificeerd.

Onze controle is gericht op het verstrekken van een oordeel bij de financiële overzichten over het gehele jaar 2023. Wij betrekken hierbij de interne beheersing die voor het opstellen van de financiële

overzichten van belang is. Wij geven geen oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing.

Doel en doelgroepen

Dit interim-rapport is opgesteld voor de minister, de staatssecretaris en de secretaris-generaal van het ministerie van Defensie en wordt tevens verstrekt aan de leden van het Audit Comité, de Hoofddirecteur Financiën & Control en de Algemene Rekenkamer.

De ADR is de interne auditdienst van het Rijk. Dit rapport is primair bestemd voor het ministerie van Defensie. Voor openbaarmaking door het opdrachtgevende ministerie van door de ADR aan dit ministerie uitgebrachte rapporten gelden de voorschriften uit de Wet open overheid. De minister van Financiën stuurt elk halfjaar een overzicht naar de Tweede Kamer met de titels van door de ADR uitgebrachte rapporten.

De minister van Financiën heeft de collega-ministers verzocht om de interim-rapportages, zodra deze beschikbaar zijn, naar de vaste Kamercommissies te sturen. De ministers kunnen in hun aanbiedingsbrief aan de Kamer zo nodig een managementreactie geven op de interim-rapportage.

Inhoud

[Samenvatting](#)

[Inleiding](#)

[Voortgang bevindingen 2022](#)

[Autorisatiebeheer](#)

[Financieel beheer](#)

[Inkoopbeheer](#)

[Materieel Beheer](#)

[Nieuwe ontwikkelingen](#)

[Ondertekening](#)

[Bijlage: Verantwoording](#)

[Bijlage: Lijst afkortingen](#)

Bijlage: Lijst afkortingen

<u>Afkorting</u>	<u>Omschrijving</u>	<u>Afkorting</u>	<u>Omschrijving</u>
(C)DS	(Commandant) Defensie Staf	HVP	Herstel- en Veerkrachtplan
ADR	Auditdienst Rijk	IB/IC functie	Interne beheersing/interne controle
AO	Administratieve organisatie	IVA	Inkoop, Verkoop en Afstoting
AR	Algemene Rekenkamer	JIVC	Joint Informatievoorziening Commando
BCA	Bureau Crypto Audit	KPU	Kleding en Persoonsgebonden Uitrustingsbedrijf
BI-VEST	Business Intelligence VERbeterde STuurinformatie	MKM	Monitor Kwaliteit Materieelbeheer
CA	Contract Auditing	PDCA	Plan-Do-Check-Act
CBG-M	Centraal Bureau Gegevensbeheer Matlog	P-Domein	Personeeldomein
CCI	Controlled Cryptographic Item(-s)	SARS	Small Arms Registration System
CCIRS	CCI Registration System	VT-Achteraf	Voorafgaand Toezicht dat na opdrachtverlening is uitgevoerd
CLSK	Commando Lucht Strijdkrachten	VWP	Verwervingsplan
COMMIT/AOID	Commando Materieel en IT, Directie Inkoop	WMS	Warehouse Management System
CSPM	Crypto Sleutels Publicaties Monitor		
DAOG	Directie Aansturen Operationele Gereedheid		
DART	Decentraal Autorisatiebeheer – en Rapportage Tool		
DGB/DBE	Directoraat-generaal Beleid, Directie bedrijfsvoering en Evaluatie		
DGB/HDP	Directoraat-generaal Beleid, Hoofddirectie Personeel		
DMF	Defensiematerieelbegrotingsfonds		
DO	Defensieonderdeel		
DPOD	Divisie Personeel en Organisatie Defensie		
DS	Defensie Staf		
EWM	Extended Warehouse Management		
GrIT	Grensverleggende IT		
HDFC	Hoofddirectie Financiën en Control		